36832 ـ شب قدر چه شبی است؟ در این شب کنیم و چگونه آن را زنده بداریم؟

سوال

شب قدر را چگونه باید احیا نمود؟ با نماز یا با قرائت قرآن و خواندن سیرت نبوی و وعظ و ارشاد و جشن گرفتن در مسجد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولا:

پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ در دهه‌ی پایانی رمضان برای عبادت چنان تلاشی می‌کردند که در دیگر شب‌ها انجام نمی‌دادند و این تلاش شامل نماز و قرائت قرآن و دعا می‌شود. بخاری و مسلم از عائشه ـ رضی الله عنها ـ روایت کرده‌اند که "پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ هنگامی که دهه‌ی پایانی [رمضان] فرا می‌رسید شبش را [با عبادت] زنده می‌داشت و خانواده‌اش را بیدار می‌کرد و ازار خود را می‌بست" (یعنی از زنان دوری می‌جست) و احمد و مسلم روایت کرده‌اند که "در دهه‌ی پایانی چنان تلاش می‌نمود که در غیر آن تلاش نمی‌کرد".

ثانیا:

پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ به قیام شب قدر از روی ایمان و احتساب پاداش، تشویق نموده است. ابوهریره ـ رضی الله عنه ـ از پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ روایت کرده که فرمودند: "هرکه شب قدر را از روی ایمان و احتساب [به عبادت] ایستد، گناهان گذشته‌اش آمرزیده می‌شود" (متفق علیه) و این حدیث دال بر مشرعیت احیای این شب با قیام است.
(احتساب یعنی امید به پاداش پروردگار).

ثالثا:

یکی از بهترین دعاهایی که در این شب گفته می‌شود، دعایی است که پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ به عائشه ـ رضی الله عنه ـ یاد داده‌اند. ترمذی با سند صحیح از عائشه ـ رضی الله عنها ـ روایت کرده که ایشان گفت: گفتم ای رسول خداوند، اگر دانستم که چه شبی شب قدر است، چه بگویم؟ فرمود: بگو اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ، فَاعْفُ عَنِّي یعنی: ای الله، تو بسیار اهل گذشتی و گذشت را دوست داری، پس از من درگذر.

رابعا:

اما تخصیص شبی خاص از رمضان که قطعاً آن را شب قدر بدانیم نیاز به دلیل دارد، هر چند شب‌های فرد دهه‌ی پایانی رمضان بیش از دیگر شب‌ها احتمال این را دارند که شب قدر باشند، که در این میان شب بیست و هفتم بیشترین احتمال را دارد، زیرا احادیثی در این باره وارد شده است.

خامسا:

اما بدعت نه در رمضان و نه در دیگر اوقات جایز نیست، چرا که از رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ ثابت شده که فرمودند: "هر که در این امر ما (یعنی دین) چیزی نو بسازد کارش مردود است" و در روایت دیگر می‌فرماید: "هر که کاری انجام دهد که امر ما بر آن نیست، آن کار مردود است".

بنابراین جشن‌هایی که برخی از مردم در شب‌های رمضان برگزار می‌کنند هیچ اصل و اساسی در دین ندارد و بهترین روش، راه و روش محمد ـ صلی الله علیه وسلم ـ است و بدترین کارها در دین، نوآوری و بدعت است.

و بالله التوفیق